

GEBUNDELDE KRACHTEN

PLATFORM VOOR AKTIE TEGEN HET NON-VACCINATIE BELEID

Nieuwsbulletin nr. 11, november 2002

Dit elfde nummer voor het grootste gedeelte gewijd aan het onderzoeksrapport van de Universiteit van Wageningen genaamd: "MKZ, verleden, heden en toekomst", gepresenteerd op een congres dd. 17 oktober jl. In dit bulletin, naast een samenvatting, ook een uitgebreid commentaar op de inhoud ervan. Verder besteden wij aandacht aan de visie van de Steungroep MKZ Kootwijkerbroek. Dit dorp is weer in het nieuws vanwege de rechtszaken die zijn gestart. Ook is er aandacht voor de ontwerp-resolutie van het Europees Parlement en een informatiebijeenkomst van de Tijdelijke Europese MKZ-commissie in Heerde.

Inhoud van dit 11e nummer:

- **Rapport: "MKZ, Verleden, heden en toekomst; een samenvatting** pag. 2
- **Commentaar op het onderzoek** pag. 4
- **Persoonlijke conclusies op het onderzoek** pag. 6
- **Steungroep MKZ Kootwijkerbroek** pag. 7
- **EU-parlementariër op 13 november a.s. naar Heerde over MKZ-rapport** pag. 7
- **Ontwerp-resolutie Europees Parlement** pag. 8
- **Colofon** pag. 8

HET CUMBRIARAPPORT

In september jl. werd het Cumbriarapport in Engeland gepresenteerd. Het betreft hoofdzakelijk een evaluatie van de mkz-uitbraak in dat gebied.

*Onderstaand geeft **Betty Stickers** de conclusies van dit rapport in het kort weer.*

Cubria, in het noordwesten van Engeland, was het epicentrum van de uitbraak. Er waren 893 uitbraken en het op een na grootste besmette gebied. Men concludeerde dat het effect van de mkz 'verwoestend' was.

Men heeft de uitbraak in beeld gebracht, de organisatie en de capaciteit, de invloed op de gehele economie van Cumbria. De nasleep en het herstel van het graafschap. De recente ontwikkelingen en de strategie die men zal hanteren bij een volgende uitbraak.

Men is tot de conclusie gekomen dat het niet langer haalbaar is om mkz te bestrijden zoals dit gebeurd is, zeker niet na 11 september waarbij men stelt dat bio-terrorisme als een toegevoegd risico moet beschouwen.

Er zal bij een eventuele volgende uitbraak een directe en complete standstill komen, zoals in Nederland en er zullen hoogstwaarschijnlijk ringentingen worden uitgevoerd om verdere verspreiding tegen te gaan.

Verder heeft men geconstateerd dat de uitbraak een enorme impact heeft gehad op het sociale leven. Een studie bij 54 mensen in diverse beroepen geeft aan dat de gevolgen van de uitbraak een grote invloed heeft gehad en een reden van zorg zijn. 20% hebben verschijnselen van post-traumatische verschijnselen en 11% wordt behandeld voor klinische depressie.

Er is een programma opgestart dat het herstel van het graafschap moet ondersteunen. Herstel van de landelijke economie, het toerisme, de landbouw en het in stand houden van het landschappelijke erfgoed.

13 NOVEMBER A.S. INFORMATIEBIJEENKOMST EUROPESE MZK-COMMISSIE

Het Europees Parlement heeft op initiatief van de EVP begin dit jaar een tijdelijke onderzoekscommissie naar de MKZ-crisis ingesteld.

Deze commissie heeft o.a. tot taak om onderzoek te doen naar de controle op de invoer van levensmiddelen uit derde landen, het beheer van de crisis, de uitvoering van Europese regelgeving, de kosten van de crisis en het vaccinatiebeleid.

In mei 2002 heeft deze commissie een bezoek gebracht aan diverse regio's. De commissie heeft toen een indruk kunnen krijgen van de vergaande maatschappelijke ontwrichting, die deze dierziekte kan veroorzaken.

Inmiddels is er bijna een **eerste conceptversie** van het eindrapport beschikbaar. Europarlementariër Albert Jan Maat, één van de vice-voorzitters van deze commissie, komt in de regio's terug om het rapport met belangstellenden te bespreken.

Op 21 oktober jl. heeft de de tijdelijke onderzoekscommissie een bezoek gebracht aan Dokkum.

Op **13 november a.s** vindt in "de Driehoek" een informatiebijeenkomst plaats in:

**Hervormd Jeugdcentrum Welgelegen,
Stationsstraat 2
Heerde, tel. 0578-691852**

De aanvang is 20.00 uur. Zaal open 19.30 uur.
U bent van harte welkom!

Lees meer hierover op pagina 7 van dit blad.

Op 17 oktober jl. vond in de Reehorst te Ede een **MKZ-congres** plaats n.a.v. van de resultaten van een onderzoek van Universiteit Wageningen i.s.m. het LEI over de gevolgen van de mkz-crisis. Voortbordurend op de gevolgen is onderzocht hoe mkz-bestrijding in de toekomst plaats zou kunnen vinden. Daarvoor is een soort formule ontwikkeld aan de hand waarvan bij een nieuw uitbraak de beste aanpak gekozen kan worden. Jaap Wilgenburg geeft hieronder een samenvatting van het rapport genaamd: **MKZ, verleden, heden en toekomst**". Vervolgens geeft hij een aantal kritische kanttekeningen weer en tot slot formuleert hij zijn persoonlijke conclusies.

SAMENVATTING VAN HET RAPPORT

Ter inleiding

In verschillende kranten was, als terugmelding van het congres, te lezen dat de uitkomst van de studie was dat in veedichte gebieden, ruimen binnen een bepaald gebied toch noodzakelijk zou blijven.

Van zo'n conclusie word je op voorhand niet vrolijk. Zijn we net volop bezig om heel Europa zo ver te krijgen dat helemaal gestopt wordt met het ruimen van gezonde dieren, dan komt onze eigen landbouwuniversiteit met het verhaal in de pers dat, als je alles tegen elkaar afweegt (psychosociale ellende, economische schade, internationale haalbaarheid, ethiek, effectiviteit enz.) beperkt ruimen nog altijd de meest aantrekkelijke optie is.

Die conclusie van de pers was overigens ook niet helemaal juist! In het onderzochte scenario kwamen de opties "2 km vaccineren en dieren in leven laten" en "2 km vaccineren en 1 km ruimen" als vrijwel gelijkwaardig uit de bus. Bovendien waren die uitkomsten niet echt maatgevend, omdat het in feite ging om een proef om te laten zien hoe het ontwikkelde model in een concreet voorbeeld gehanteerd zou kunnen worden. Essentieel daarbij is dat je, door aan de knoppen van het model te draaien (b.v. door de maatschappelijke gevolgen zwaarder mee te tellen), ook tot heel andere uitkomsten kunt komen. Dat zal in de beschrijving van het onderzoek hieronder duidelijk worden. Conclusie van de onderzoekers was wél dat "deze methode werkt". Met andere woorden: dat deze methode kan leiden tot het maken van de – voor alle betrokken partijen gezamenlijk - juiste keuze voor het bestrijden van een mkz-uitbraak. Enkele sprekers op het congres (min. Veerman, Ria Beckers van Natuur en Milieu) zetten daar kritische vraagtekens bij.

Het onderzoek

De opzet

Het feitelijke onderzoek is gedaan door onderzoekers van Wageningen en het LEI. Zij werden begeleid door een Stuurgroep van 10 personen met daaronder een klankbordgroep van 18 personen. In deze groepen veel vertegenwoordigers uit de commerciële sector en erg weinig mensen uit de "anti-mkz-hoek".

De aanleiding

Directe aanleiding was uiteraard de mkz-crisis van vorig jaar. Volgens de onderzoekers was de feitelijke uitbraak snel onder controle, de politieke en maatschappelijke crisis die hieruit voortvloeide gaat in feite nog steeds voort.

Geconcludeerd wordt dat de bestrijding, gezien beperkte omvang en duur, vanuit epidemiologisch oogpunt doeltreffend is geweest. De bestrijdingswijze heeft echter geleid tot heel veel maatschappelijke commotie. Om uit de gekozen aanpak lering te trekken voor de toekomst is een evaluatie van de huidige aanpak van belang. Daarbij moet niet alleen gekeken worden naar epidemiologische en economische effecten maar ook naar de sociaal-psychologische gevolgen. Vragen daarbij: welke indica-

toren kunnen daarbij afgeleid worden om alternatieve bestrijdingsmethoden te formuleren.

De centrale onderzoeksvraag was:

Kun je aan de hand van die indicatoren een gewogen keuze maken voor de bestrijdingsaanpak, opdat de maatschappelijke crisis bij een vol-gende uitbraak zoveel mogelijk beperkt blijft ?

Doelstellingen van het onderzoek:

1. vaststellen sociaal-psychologische gevolgen van de mkzepidemie 2001;
2. vaststellen economische gevolgen van de epidemie van 2001;
3. epidemiologische en economische verkenning en evaluatie van beleidsalternatieven ten aanzien van mkz-bestrijding in de toekomst;
4. ontwikkelen van een integraal evaluatiekader voor toetsing van beleidsalternatieven.

Analoog aan die doelstellingen is het onderzoek opgebouwd uit 4 deelprojecten die e.e.a moesten gaan uitwerken.

Deelproject 1: De sociaal-psychologische (kwalitatieve) gevolgen

Hierbij ging het er om de subjectieve meningen en ervaringen van "diverse groeperingen in de maatschappij" in beeld te brengen.

Onderdelen van dit onderzoek:

- een stakeholder-analyse; doel: inzichtelijk krijgen van belangen, visies en motieven van verschillende betrokken partijen (LTO, PVE, Dierenbescherming, Natuurmonumenten enz.) m.b.t. mkz. De uitkomsten zijn in hoofdlijnen gelijk aan het B&A-rapport. De overheid had veel te weinig oog voor de sociale en maatschappelijke gevolgen enz.
- een evaluatie van de communicatie tussen de stakeholders onderling en met hun achterban. Daarbij valt op dat de stakeholders vooral problemen hadden met LNV. Een volgende keer zullen ze niet zonder meer medewerking verlenen.
- een opinie-onderzoek onder 662 burgers. Volgens dat onderzoek heeft het ruimen veel indruk gemaakt, betwijfelen burgers de voedselveiligheid van producten van geënt vee en zijn burgers voor vaccineren "...terwijl boeren ook het belang van de exportpositie zien.". Ook wordt een tweedeling onder boeren gesignaleerd, economie centraal tegenover dier centraal.
- de visie van de EU-lidstaten. Gesignaleerd wordt een tendens naar toelaten van noodvaccinatie

Deelproject 2 De economische (kwantitatieve) gevolgen.

Hierbij is getracht alle kosten (veehouders, bedrijven, toerisme, overheid enz.) in beeld te brengen. Het gemiddelde inkomensverlies in een toezichtgebied bedraagt volgens het onderzoek ruim 4000 euro per bedrijf, gemiddelde schade voor een melk-

veehouder (in het ruiminggebied?) 3000 euro. In totaal is het nationaal inkomen door de mkz-crisis met 0,2 % (800 miljard euro) gedaald.

Deelproject 3 Economische evaluatie toekomstig beleid mkz

Hierbij gaat het erom de *mogelijke toekomstige* gevolgen (zowel economisch als epidemiologisch) in beeld te brengen bij verschillende bestrijdingsmethodes.

Kort samengevat als volgt opgezet:

- welke bestrijdingsmaatregelen kunnen bij een uitbraak worden ingezet?
- in hoeverre kunnen die maatregelen de ziekte controleren en het virus uitbannen?
- wat zijn de economische gevolgen?

Hierbij is een model opgesteld waarbij de verspreiding van mkz na een uitbraak werd nagebootst. Daarbij is rekening gehouden met allerlei factoren en scenario's (verspreidingswijzen, de omvang van de uitbraak, vervoerverboden, ruimen, enten, ligging van een bedrijf, veedichtheid enz.).

Voor de bestrijdingsstrategieën golden aanvullend op het EU-beleid (alleen besmette en naastgelegen bedrijven ruimen) de volgende scenario's: 72-uur vervoerverbod, preventief ruimen van 1 resp. 2 km en noodvaccineren van resp. 1, 2 en 4 km. Daarbij kwamen als beste strategieën in het algemeen uit de bus: (aanvullend op de EU-bepalingen en vervoersverbod) "2 km vaccineren" en "2 km vaccineren in combinatie met 1 km ruimen". Conclusie van de onderzoekers is hier o.a. dat in veedichte gebieden niet valt te ontkomen aan maatregelen als noodvaccinatie én preventief ruimen...

Vervolgens worden, a.h.v. het voorgaande, alle *economische* gevolgen van een uitbraak (bij de 56 verschillende scenario's) berekend. Dat leidt tot de eindconclusies van dit deelproject. De volgende bestrijdingsmethoden blijken het meest effectief (een paar voorbeelden):

- Voor bedrijfsarme gebieden (b.v. Veendam) maakt het niet veel uit of je kiest voor ruimen (1 of 2 km)
- Voor bedrijfsdichte gebieden en bij een uitbraak van gemiddelde omvang zijn de twee scenario's "1 en 2 km ruimen" het meest effectief (oftewel: het voordeligste?).
- Voor bedrijfsdichte gebieden en een grote uitbraak is het scenario "ent 2 km en ruim 1 km" het meest efficiënt..

Deelproject 4 Maatschappelijk evaluatiekader voor toekomstig mkz-beleid

In dit deelproject worden de resultaten van de 3 voorgaande met elkaar verbonden. Simpel gezegd: zowel de psychosociale gevolgen als de economische gevolgen heb je in beeld gebracht en je hebt aan de hand van allerlei scenario's vastgesteld wat de mogelijkheden en kosten zijn bij een toekomstige uitbraak. Doelstelling is nu om aan de hand van al deze gegevens een formule te bedenken, waarbij al deze factoren (gewogen naar hun belang) worden samengevoegd. Die formule moet dan de ideale aanpak geven bij een toekomstige uitbraak. Daarbij is gekozen voor de methodiek van de zgn. Multicriteria Analyse (MCA). De uitwerking is als volgt: Een breed samengestelde groep deskundigen stelt de mogelijke bestrijdingsmethoden vast (variërend van 1 km ruimen tot 4 km enten, waarbij geruimd wordt of alle dieren in leven worden gelaten, en alle scenario's daartussen). Vervolgens stelt die groep de criteria vast waarop die scenario's worden beoordeeld.

Volgende stap is het bepalen van de scores van de verschillende bestrijdingsmethoden op die criteria. Daarna bepalen de deskundigen - en dat is het moeilijkste punt - hoe zwaar die criteria meewegen. Koppeling van de criteriumscores aan de het aan die criteria toegekende belang (de gewing) geeft voor elke bestrijdingsmethode een totaalscore. En zo kun je dan, a.h.v. die totaalscores, de verschillende bestrijdingsmethodes met elkaar vergelijken en ze rangordenen.

In het onderzoek is dit uitgewerkt in een concreet veronderstelde uitbraak in een veedicht gebied (Boekel). Het panel deskundigen bestond uit de complete Stuurgroep (excl. WUR-voorzitter Zachariasse), Koopstra en Pluijmers (LNV), Aalpoel (Actiecomité Driehoek), Schenk (LTO), Aalberts (NZO), Stortelder (Dumeco), van Veen (Dierenbescherming), Pijl (Gelders Landschap) en Jorna (KNMvD - de dierenartsen -).

Samen kwamen zij tot de volgende te hanteren criteria, met tussen haakjes hoe zwaar die criteria moesten worden meegewogen: Internationale haalbaarheid (20), Epidemiologisch (19), Macro-economisch (18), Dierenwelzijn (13), Micro-economisch (verdeling over sectoren en regio's) (12), Psychologische trauma's van betrokkenen (7), Internationaal-economisch (5,5), Ecologisch (3), Hinder - algemeen - (3).

Dat alles leidt tot een tabel met scores, per criterium, en opgeteld totaalscores. In het gehanteerde voorbeeld komen daar de methoden "2 km enten en dieren in leven laten" en "1 km ruimen, 2 km vaccineren en in leven laten" als beste uit de bus. In dat voorbeeld is echter het zwaarstwegende criterium (internationale haalbaarheid) zonder nadere toelichting buiten beschouwing gelaten! (Wellicht omdat men ervan uitgaat dat alle maatregelen binnen de internationale regels passen?).

Opgemerkt wordt wel: de uitkomst van zo'n berekening hangt heel erg af van wat je erin stopt en wie de criteriaweging bepaalt. Het bovenstaande panel geeft een relatief hoge waardering aan economische factoren en een lage waardering aan de psychologische en ethische aspecten. Dat maakt duidelijk dat de uitkomst van elke berekening vooral bepaald wordt door subjectieve opvattingen en belangen. Volgens de onderzoekers is het voordeel daarvan dat wijzigende maatschappelijke opvattingen gemakkelijk in deze methode kunnen worden ingepast. Doordat het mogelijk is alle vaak tegengestelde belangen van betrokkenen in een model samen te vatten kan dat het overleg over zowel de complexe integrale afweging als de keuze van mkz-bestrijdingsmethoden vergemakkelijken.

Overall conclusies van de onderzoekers:

Het rapport eindigt met een aantal over all-conclusies:

- *Mede door het slechte communicatiebeleid heeft de mkz-uitbraak grote sociale, psychologische en ethische gevolgen gehad;*
- *De economische gevolgen waren zeer groot (ruim 888 miljoen euro Bedrijfsdichtheid is een belangrijke factor voor het bepalen van de economisch optimale bestrijdingsmethode in de toekomst;*
- *Algemeen beeld is dat (regionale) noodvaccinaties het beste scoren; naarmate meer dieren geruimd moeten worden, worden de scores – in dit evaluatiekader – slechter.*

(Zie voor meer informatie over het onderzoek www.wageningen-ur.nl/mkz).

COMMENTAAR OP HET ONDERZOEK

Noot vooraf:

Dit commentaar spruit voort uit beschikbare kennis, de verstrekte samenvatting van het rapport en persoonlijk inzicht in de materie. Vanwege de gewenste actualiteit zijn we niet in de gelegenheid geweest deze reactie voor te leggen aan de onderzoekers, alsmede Stuurgroep en Klankbordgroep. We stellen ze wel graag in de gelegenheid om in het volgende bulletin een weerwoord te leveren.

Op het congres is door de aanwezigen forse kritiek geleverd op dit onderzoek, alsook op het in algemene zin door de overheid gevoerde mkz-beleid.

Van *minister Veerman himself* een aantal erg kritische opmerkingen:

- Deels is het B&A-rapport overgedaan (overbodig werk);
- De uitkomst van het onderzoek was wel erg voorspelbaar (MKZ- bestrijding is een succes mits het internationaal haalbaar is en bijdraagt aan uitroeiing van de ziekte);
- Vreemd is dat het ethische aspect door de experts zo laag is gewaardeerd, belangrijke vraag: is dit systeem wel betrouwbaar? (de keuze van de experts bepaalt volledig de uitkomst)

Zijn conclusie: het systeem moet eerst betrouwbaarder worden gemaakt om als geschikt instrument voor overleg tussen Overheid en stakeholders te kunnen dienen.

Met gebruikmaking van de op het congres geuite kritiek kom ik zelf tot de volgende kritische opmerkingen en vragen:

De begeleiding van het onderzoek

De samenstelling van Stuurgroep en Klankbordgroep, die het onderzoek moesten begeleiden, roept heel veel vragen op. De deskundige en kritische mensen van o.a. "Veerkracht", organisaties als Landbouw en Armoede, de hobbydierhouders, Ent Europa, Stichting MKZ Kootwijkerbroek, Stichting Boer en Vee, en Gelderse Milieufederatie zijn er blijkbaar niet bij betrokken. Het zelfde geldt voor gemeente - en provinciebestuurders, mensen van hulpverlening, gezondheidszorg en onderwijs uit de mkz-gebieden en RVV/AID. Slechts één vertegenwoordiger uit de mkz-gebieden (dhr. Aalpoel, Driehoek) is wel heel erg schamel. Daarentegen was "de commerciële hoek" (organisaties, bedrijven) sterk oververtegenwoordigd. Deze onevenwichtige samenstelling lijkt in het hele rapport door te werken.

Vaststellen van de sociaal-psychologische gevolgen

Wat meteen opvalt is dat hier geen integratieslag is gemaakt met reeds binnen Wageningen UR verricht onderzoek! Het ook door WUR gefinancierde Veerkracht-onderzoek is geheel buiten beschouwing gelaten. De informatie uit de MKZ-ateliers is niet meegenomen. Ook zijn de mensen uit de getroffen gebie-

den vrijwel niet bij het onderzoek betrokken. Onbegrijpelijk en onverklaarbaar, gezien het verwoorde streven naar "een integraal evaluatiekader" !

Al met al zijn de psychosociale gevolgen erg schamel in beeld gebracht. Dit onderzoek beperkt zich alleen tot *kwalitatieve* effecten, waarom wordt nergens vermeld.

De daarbij gehanteerde onderzoeksmethode is m.i. deels ridicul. Wat te denken van het opinieonderzoek onder ruim 600 Nederlandse burgers (een zgn. "doorsnee van de Nederlandse bevolking") waaruit verstrekkende conclusies worden getrokken over de meningen van "de burgers" en "de boeren? Is dit representatief, betrouwbaar, waardevol voor het in beeld brengen van de sociaal-psychologische gevolgen of de maatschappelijke opvattingen?!?

Stel dat eenzelfde doorsnee van de Nederlandse bevolking dit soort vragen voorgelegd zou krijgen n.a.v. de ramp in Enschede: wat voor betrouwbaar beeld geeft dat van de werkelijke psychosociale ellende? Het rapport Veerkracht kwam niet alleen tot een kwalitatieve meting maar óók tot een kwantitatieve: "25% van de mensen in de mkz-gebieden zijn getraumatiseerd, 50% heeft geen vertrouwen in de toekomst, veel mensen hebben de crisis nog niet verwerkt".

Een van de belangrijkste aanbevelingen in Veerkracht was om een Maatschappelijke Kosten Baten Analyse te maken, waarmee de ernst van de opgelopen psychosociale schade ook anderszins duidelijk in beeld kon worden gebracht.

Waarom hebben de onderzoekers niet bij het ministerie van Welzijn en Volksgezondheid informatie ingewonnen over de kosten van hulpverlening in de rampgebieden? Waarom zijn de kosten van mensen die in de bijstand zijn beland, langdurig zieken en arbeidsongeschikten niet in beeld gebracht? (niet alleen dierhouders, 15 % van de dierenartsen zit b.v., volgens gegevens van de KNMvD, in de WAO, in belangrijke mate door stress ten gevolge van de massale dierruimingen van afgelopen jaren!). Wat kost het als mensen hulp moeten inhuren voor bedrijf en gezin, of soms levenslang afhankelijk worden van een sociale uitkering? Hoe schril steekt deze werkwijze niet af tegen de uitgebreide economische onderzoeken, naar alle mogelijke schade, in deelproject 2?!

De rapporteurs van de EU-onderzoekscommissie, om maar wat te noemen, zijn heel wat zorgvuldiger met deze materie omgegaan. Door aandacht te besteden aan Veerkracht, door verschillende hoorzittingen in de verschillende mkz-gebieden, door serieus te proberen een indruk te krijgen van wat dit beleid werkelijk voor de betrokkenen teweeg heeft gebracht!

Bij een gedegen onderzoek naar alle kosten en baten van een te kiezen beleid dien je toch ook de kosten van psychosociale aard in beeld te brengen?! Daarnaast dient er aandacht te zijn voor de niet in geld uit te drukken waarden en "kosten".

Alles bijeen verdient deelproject 1 naar mijn mening de kwalificaties "slordig, onzorgvuldig en onvolledig". Als WUR zichzelf en zijn onderzoek serieus wil nemen zal dit projectdeel in zijn geheel moeten worden overgedaan. Temeer omdat de uitkomsten bepalend zijn voor de gehele studie !

Vaststellen van de economische gevolgen

Ook de waarde van deelproject 2 (vaststellen van economische gevolgen) voor het onderzoek is betwistbaar. Veel werk, in feite voor niets. Dit onderzoek was namelijk al gedaan door het CPB, dat overigens door het meenemen van meer effecten tot een hogere schade kwam.

Waarom niet gewoon de CPB-cijfers gehanteerd? Dat had heel veel arbeid bespaard die beter aan deelproject 1 had kunnen worden besteed.

Een aantal getallen bevreemdt mij overigens. Zoals de gemiddelde schade van een veehouder in een toezichtgebied, die becijferd wordt op 4000 euro per bedrijf.

De getallen die ik als inwoner van een toezichtgebied (Kootwijkerbroek) rechtstreeks van betrokken boeren heb gehoord, maken deze inschatting wel heel erg laag.

Het simulatiemodel (deelproject 3)

Hoe kun je een betrouwbaar simulatiemodel maken op grond van de vorig jaar opgedane ervaringen ? Terwijl bij een beduidend aantal uitbraken (o.a. Olst, Friesland, Kootwijkerboek) de herkomst nog steeds niet verklaard kan worden, en in andere gevallen (Mayenne) onbegrijpelijk is dat het virus zich niet heeft verspreid?! (Uit B&A-rapport, pag. 435: " Het mkz-virus verspreidt zich onzichtbaar. Uitbraken zijn onvoorspelbaar, en kunnen zich in onverwachte aantallen en op onverwachte plaatsen voordoen. Bestrijding van mkz-uitbraken vindt daarom per definitie in onzekerheid plaats...")

Wat is dan nog de wetenschappelijke waarde en betrouwbaarheid van dit studieonderdeel !? Daar kun je toch geen conclusies of beleid op baseren ?!

Nog geheel los daarvan roept ook dit onderdeel vragen bij mij op als:

- Met de wetenschap dat het ruimen maatschappelijk heftig omstreden is, en bij een volgende uitbraak heftig verzet tegen nieuwe ruimingen mag worden verwacht, lijkt het mij naïef dat hiermee in geen enkel scenario rekening wordt gehouden.

(Stel dat er in Kootwijkerbroek daadwerkelijk mkz-besmetting aan de orde was geweest dan had de gehele gang van zaken – de veel tijdrovende ordeverstoringen, het naar buiten smokkelen van hobbydieren, het gebrek aan afzettingen en controle enz. enz. – toch normaliter tot rampzalige gevolgen moeten leiden? Wat te denken – en ook dát is toch een reëel scenario ?! - als dit soort verstoringen van de aanpak op veel grotere schaal zouden plaats vinden, en dan ook nog bij een grote uitbraak?).

- Waarom hebben ook deze onderzoekers blijkbaar geen tact gezocht met internationaal erkende deskundigen als Terpstra-Sutmöller-Barteling, die niet alleen

over veel kennis en praktijkervaring beschikken, maar ook een duidelijke eigen en afwijkende - mening hebben over de virusbestrijding?

- Waarom ontbreekt in de scenario's het in de Driehoek gehanteerde scenario van grootscheepse vaccinatie (juist dáárdoor is toch het virus tot stilstand gebracht?)

Samenvattend lijkt de vraag gewettigd hoe zinvol, waardevol, betrouwbaar en - vooral - bruikbaar de uitkomsten van deelproject 3 zijn.

De Multi Criteria Analyse (MCA) en integraal evaluatiekader voor de toekomst

En zo komen we terecht bij het uiteindelijke doel van het onderzoek: de magische onderzoeksmachine, waarin je alle onderzochte gegevens stopt en waarbij je dan, door aan de knoppen te draaien, tot de voor iedereen ideale aanpak komt.

De in de pers breed uitgemeten zo genaamde resultaten ("de beste scenario's") laat ik maar voor wat het waard is. Die zijn erg onbelangrijk, omdat ze berusten op subjectieve oordelen en ondeugdelijke input. Het gaat om de bruikbaarheid van het systeem en de haalbaarheid van de doelstelling.

Die doelstelling lijkt mij wel heel erg hoog gegrepen, ook gezien het voorgaande commentaar. De uitkomst wordt immers volledig bepaald door wat je erin stopt.

Waarom alleen de economische kosten meegewogen en niet de psychosociale?

Hoe zwaar weeg je de ethiek en de psychosociale ellende mee?

Wie bepaalt die waardering?

Hoe betrouwbaar zijn de simulaties?

Hoe wetenschappelijk verantwoord is, dit alles in acht nemende, de waarde van dit onderzoek?

En in hoeverre geeft het een zinvolle aanvulling op wat we al wisten?

Misschien dat de onderzoekers en/of begeleiders hierop in het volgende bulletin duidelijke antwoorden kunnen geven?

Dat zou nuttig zijn want de indruk die nu blijft hangen is wel erg onbevredigend. Enerzijds is het natuurlijk prachtig als zo'n grote groep onderzoekers en begeleiders veel tijd wil steken in het onderwerp mkz. De mkz-crisis duurt immers, zoals onderzoeksleider Huirne terecht concludeerde, nog steeds in volle hevigheid voort. Anderzijds is het buitengewoon teleurstellend als het beeld beklijft dat dit onderzoek op zoveel onderdelen tekortschiet, en niets kan bijdragen aan het beëindigen van die crisis. Laat staan dat het, wat toch de bedoeling was, een volgende crisis kan inperken of voorkomen.

PERSOONLIJKE CONCLUSIES OP HET WAGENINGSE ONDERZOEK

Los van het commentaar op het onderzoek denk ik dat een paar opmerkingen en conclusies op hun plaats zijn. Want dit rapport leidt m.i. vooral af van de zaken waar het wérkelijk om gaat.

Je kunt de mkz-problematiek niet reduceren tot vrijblijvende scenario's, cijfers en tabellen. Het gaat vooral om mensen en dieren, en wat we daarmee willens en wetens doen !

- Conclusies op basis van dit onderzoek over de - voor iedereen en alles - beste aanpak, zoals in de pers verwoord, lijken - zoals hiervoor aangetoond - onzinnig.
- In feite is er maar één goede bestrijdingsmethode denkbaar die aan ieders wensen tegemoet komt:

“enten, niet ruimen en geen grotere economische schade dan in een scenario waarbij wel geruimd wordt (dus producten na drie maanden probleemloos weer op de markt kunnen brengen)”.

Om dat vast te stellen heb je geen WUR-onderzoek nodig.

- Ook deze onderzoekers stellen dat, gezien duur en omvang van de epidemie, de Nederlandse aanpak vanuit veterinaire oogpunt een succes is geweest. Nadat het B&A-rapport dit schreef blaten Brinkhorst, kamerleden, LTO-ers, en nu ook deze onderzoekers, elkaar dit klakkeloos na. SUCCESVOL ?! Ja, als je het met Engeland vergelijkt, maar dan noem je ook wat. Nee, als je vergelijkt met Ierland en Frankrijk, waar ook mkz uitbrak ! Nee, als je ziet dat we helemaal geen vat hadden op het virus, als je kijkt naar het aantal geruimde bedrijven. Zijn er ooit criteria geformuleerd wanneer bestrijding succesvol genoemd kan worden? Nee toch?! Dan is zo'n stelling toch onzin !? Een kritische op stelling zou de onderzoekers sieren.
- Ria Beckers (Natuur en Milieu) heeft op het congres de mkz-ramp omschreven als een ramp van dezelfde proporties als b.v. Enschede. Alleen al de enorme psychosociale gevolgen van de mkz-ramp wettigen deze stelling. (Zie conclusies Veerkracht). Zie het gegeven dat de ruimingpolitiek rechtstreeks verantwoordelijk was voor zelfmoorden, gedwongen opnames, hartinfarcten, hersenbloedingen, miskramen en grote geestelijke nood. En de wetenschap dat veel mensen en kinderen ook nu nog steeds kampen met psychische problemen, slapeloosheid, concentratieproblemen, lusteloosheid, depressies). Als je ziet hoe onze politici daarmee zijn omgegaan en hoe ze met de mkz-ramp zijn omgegaan, dan vormt dat een schril contrast. Wellicht komt dat doordat deze mkz-ramp door diezelfde politici, door hun eigen besluitvorming, is gecreëerd ! Want dát is het meest schokkend: het gaat hierbij om een door de overheid zelf gecreëerde en geregisseerde ramp !

Misschien is dat de reden dat men deze problematiek het liefst lijkt te willen verdoezelen. De hele mkz-aanpak is in het parlement steeds volledig alleen een aanpak geweest van de landbouwdeskundigen, alsof het alleen een veterinaire probleem was. Welzijn en Volksgezondheid, Onderwijs, om er maar enkele te noemen, hebben zich hier nooit daadwerkelijk mee bemoeid. Dat alles is, gezien de gevolgen tot op de dag van vandaag, beschamend en voor de betrokkenen niet, en ook nooit, te begrijpen!

- Hoeveel moeite hebben deze politici (ministers en kamerleden) gedaan om de omvang en gevolgen van deze ramp goed in beeld te brengen en vanuit dat beeld acties te ondernemen om de gevolgen van de (nota bene door hen zelf veroorzaakte) ramp te verzachten?! Wanneer komt het rapport “Veerkracht” nu eindelijk eens aan de orde in de Tweede Kamer of Algemeen Overleg?
- Hoe is het mogelijk dat het parlement, vanuit zijn eigen verantwoordelijkheid en betrokkenheid, nog steeds niet besloten heeft tot een diepgaand onderzoek naar het eigen functioneren op dit gebied, zowel voor, tijdens als na de ramp?! Wanneer wordt de getroffen recht gedaan ?
- Hoe kun verklaren dat de directe bemoeienis van de overheid met de nasleep van de mkz-crisis hoofdzakelijk aan de oppervlakte komt bij zaken als gesteggel over de hoogte van de omstreden straffkortingen, en de vervolging, ook nu nog steeds, door het OM van mensen die het gewaagd hebben verzet te bieden tegen zeer dubieus overheidsoptreden (Kootwijkerbroek) ?
- Hoe is het mogelijk dat op grond van alle thans bekende feiten het huidige beleid, ondanks alle mooie woorden en goede voornemens, er nog steeds op gebaseerd is dat bij een nieuwe uitbraak een nog ingrijpender ruiming-scenario zal worden gehanteerd - zie huidige concept-draaiboek mkz -?! Inhoudelijk betekent dat niet anders dan dat, indien er morgen weer mkz zou uitbreken, men deze rampzalige aanpak opnieuw, en op nog grotere schaal, op gebieden in Nederland zal loslaten !!
- Zou, met dit rampzalige risico boven onze hoofden, niet de eerste en *onmiddellijke* politieke stap moeten zijn het intrekken van de ruimingparagraaf in het draaiboek mkz, en deze wijzigen in een – desnoods binnen de huidige EU-regels passende - uitwerking van te hanteren noodvaccinaties in plaats van ruimen ?! Met daarbij ver-goeding van de overheid van de daaruit voortvloeiende schade ? E.e.a. vooruitlopende op de discussie in Europa, en daarmee tevens richting Europa de grenzen aangevend van wat voor Nederland nog aanvaardbaar is ?!

Jaap Wilgenburg

Kootwijkerbroek is weer in het nieuws. Zestien mensen uit Kootwijkerbroek moeten binnenkort bij de rechtbank verschijnen als verdachten van openlijke geweldpleging tijdens de MKZ-crisis. In het dorp heerst nog veel woede en frustratie over het optreden van de overheid tijdens de crisis. Bovendien blijven de Kootwijkerbroekers ervan overtuigd dat er geen MKZ in het dorp aanwezig was. Hieronder het standpunt van de Steungroep MKZ over de gebeurtenissen.

Als Steungroep willen wij diegenen die slachtoffer geworden zijn tijdens de MKZ crisis ondersteunen. Niet alleen boeren maar ook burgers.

Wij streven naar een betere samenleving van mens en dier, zoals het behoort te zijn. Een dier is een medeschep sel en geen product.

Het zinloos geweld dat toegepast is tijdens de crisis, is geen oplossing voor mens en dier. De kosten ten bedrage van 100 miljoen Euro is een vorm van kapitaalvernietiging. De opdrachtgever hiervoor moet beter luisteren naar de samenleving en erop kunnen worden aangesproken.

Ons Nederlandse leger en de politie zou niet ingezet behoeven te worden voor allerlei missies die er van hoger hand worden opgelegd. Bestrijden van criminaliteit is beter en is harder nodig dan hardwerkende boeren op te pakken en te straffen.

Democratie en de rechtspraak rondom de crisis hebben gefaald als het om de waarheid gaat. Er zijn nog heel veel vragen onder de bevolking, waarop geen enkel eerlijk antwoord is gegeven. Bijvoorbeeld de besmetting en de verplaatsing van het virus.

Wij voelen ons één met hen die opgepakt zijn tijdens de MKZ periode. Want wij allen, of we nou Gereformeerd, Gereformeerde Gemeente, Hervormd of helemaal geen religie hebben, zijn in opstand gekomen de één door de werken en de ander door de gedachten. Wanneer deze gedachten gelezen konden worden tijdens de MKZ crisis dan zou er een veel te kleine macht aan Politie en ME zijn om al die misdadigers op te pakken. Echter alleen die groep die opgepakt is, wordt veroordeeld en bestraft. Terwijl er nog velen rond lopen die gelijk zijn als die veroordeelden.

Echter voor diegenen die geweld gebruikten en de boel vernield hebben, pleiten wij niet. Hier staan ook wij niet achter als Steungroep. Maar diegene die opgepakt zijn en zomaar een stempel als crimineel opgespeld kregen door de Arrestatie Teams, terwijl zij zich van geen kwaad bewust waren, deze willen wij wel helpen.

De machtspositie van de ME en de Overheid heeft er toe bijgedragen dat er zoveel onrust en opstand in ons dorp gekomen is en nog steeds is. Wanneer je een betere samenleving wilt propageren dan zul je een goed voorbeeld moeten zijn voor diezelfde samenleving.

Met macht en geweld los je de problemen niet op. Intimidatie van Politie is niet goed te praten. Door samen te overleggen vaart men altijd wel. Het beeld dat de Politie en de ME heeft achtergelaten in ons dorp is een verkeerd beeld voor een gezonde samenleving. Agressie oproepen in land, plaats en gezin is niet de weg naar het één

Europa. Want ook daar waar het gaat om vrede te brengen in Bosnië (voormalig Joegoslavië) heeft het kabinet Paars gefaald. Laten wij als Nederlanders eens wat meer op elkaar letten en wat meer voor elkaar zorgdragen. Er is hier in dit land werk genoeg als we kijken naar de Ziekenzorg, de Ouderenzorg, de tekorten bij de Politie en het Leger. Mogen wij hopen en bidden dat na de volgende verkiezingen er mensen in onze regering komen die er voor de gehele samenleving zijn en zich er ook heel goed van bewust zijn wat deze taak inhoud...

Steungroep MKZ Kootwijkerbroek.

Bron: www.steungroepmkz.nl

EU-parlementariër naar Heerde over MKZ-rapport

Europarlementariër Albert Jan Maat houdt zich aan zijn woord. Op woensdag 13 november komt hij in Heerde zijn belofte na om met de inwoners in de MKZ-gebieden de conclusies te bespreken uit het eindrapport van de Europese onderzoekscommissie MKZ, nog vóór het einddebat in het Europees Parlement.

Inmiddels heeft de tijdelijke commissie MKZ een concept-rapport voorgelegd, waarin de aanpak van de ziekte in de verschillende lidstaten wordt beoordeeld.

Over Nederland stelt het rapport onder meer dat: er kostbare tijd verloren ging voordat de (regionale) crisisteam functioneerden; er is sprake geweest van 'ontoereikende coördinatie' en 'ontbrekende contactmogelijkheden voor betrokkenen met de verantwoordelijke instanties'; het massale ruimen in Nederland leidde tot 'grote verontwaardiging' bij het publiek en tot een oproep om preventief te enten; de regering de 'aanzienlijke sociale en psychologische gevolgen voor de plattelandsbevolking' op de koop toenam en het systeem van vergoedingen en kortingen als onterecht werd gezien en te zeer verschilt binnen de EU.

Het rapport erkent dat er inmiddels vaccins en tests beschikbaar zijn die een onderscheid zichtbaar kunnen maken tussen geënte en daadwerkelijk besmette dieren. Het Europees Parlement stelde begin dit jaar een tijdelijke onderzoekscommissie MKZ in die als opdracht kreeg de MKZ-crisis op Europees niveau te evalueren. Albert Jan Maat is een van de vice-voorzitters van deze commissie. Het eerste semester van 2002 heeft de commissie benut om te spreken met direct getroffen, nationale politici, beleidsmakers, belangengroepen etc. Ook heeft zij een aantal getroffen gebieden bezocht, waaronder de Veluwe en Friesland in Nederland (23-25 mei 2002). Maat geeft een toelichting op het rapport in een open bijeenkomst van de gezamenlijke CDA-afdelingen in de MKZ-driehoek.

(bron: Gelders Dagblad 10 oktober 2002)

Ontwerpresolutie Europees Parlement

Inmiddels heeft de tijdelijke Europese MKZ-commissie een ontwerpresolutie opgesteld. Op 18 november a.s. vindt vaststelling in de commissie plaats, in december moet het EU-parlement zich erover uitspreken. De complete tekst is beschikbaar op:

<http://www.europarl.eu.int/meetdocs/committees/fiap/200210/475314nl.pdf> (AANRADER !!).

Heel kort enkele belangrijke onderdelen uit het grote aantal voorstellen:

- noodvaccinaties met dieren in leven laten mogelijk makenen deze optie voorrang geven;
- na vaccinatie de tijd voor mkz-vrije status terug brengen naar 3 maanden (net als bij ruimen);
- produkten van geënte dieren tenminste regionaal maar zo mogelijk op EU-niveau in de handel brengen.

Als deze resolutie het haalt (wat nog niet zeker is) dan zou dit een enorme stap vooruit zijn!

In het volgende bulletin hierover uitgebreide informatie.

Nagekomen bericht:

Punt 34 van de resolutie luidt: "De strategie van Nederland was erop gericht het mkz-virus zo snel mogelijk uit te roeien om terug te keren tot de status "mkz-vrij zonder vaccinatie". De daaruit voortvloeiende aanzienlijke sociale en psychologische gevolgen voor de plattelandsbevolking werden door de regering op de koop toegenomen".

Volgens ontvangen informatie zou de Nederlandse VVD hebben geëist dat deze laatste zin uit de resolutie wordt geschrapt! Is de waarheid te pijnlijk om te vertellen ...!?

15% van de dierenartsen arbeidsongeschikt

Circa 15% van alle dierenartsen is arbeidsongeschikt. Daarbij blijken dierenartsen al op jonge leeftijd in de WAO terecht te komen.

Deze zorgelijke situatie ontstaat volgens de vereniging van dierenartsen de KNMvD door de slechte inkomensontwikkeling en de stress door de massale dierruiming van de afgelopen jaren.

(bron: Boerderij, 8 oktober 2002)

Gedicht

Alleen de rijst die we samen delen, voedt

Alleen het water dat we samen drinken, lest de dorst

Alleen de strijd die we samen voeren, brengt bevrijding

Alleen de kleren die we samen delen, maken mooi

Alleen de woorden die we samen vinden, zijn verstaanbaar

De weg die we samen gaan, heeft een doel

En het doel dat we samen stellen is bereikbaar

Alleen de vrede die we samen maken, wordt wereldwijd

Schrijver: onbekend

Colofon:

'Gebundelde Krachten' is een 6 wekelijks verschijnend bulletin voor actie tegen het non-vaccinatiebeleid en het preventief ruimen van gezonde dieren. Het biedt een platform voor groeperingen die zich verzetten tegen de non-vaccinatiepolitiek. Bijdragen kunnen aan de redactie worden gericht.

Redactie:

Marianne van den Engel, Jaap Wilgenburg.

Redactieadres:

M. van den Engel, Platanenstraat 24,
3785 LE Zwarteboek, 0342-461698

E-mailadres redactie: mvde56@compagnet.nl

Een e-mail abonnement is gratis.